

leiderdorp

FINANCIËLE
KADERNOTA
2020-2023

INHOUDSOPGAVE

A. Woord vooraf	3
B. Leeswijzer	5
C. Kadernota	7
<hr/>	
Perspectief 2020-2029	7
Algemene uitgangspunten	12
Programma 1: Meedoen in Leiderdorp	14
Programma 2: Aantrekkelijk Leiderdorp	17
Programma 3: Bestuur en organisatie van Leiderdorp	20
Algemene Dekkingsmiddelen	22
Overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien	24
D. Fin. overzicht	25
E. Investerings	29

A. WOORD VOORAF

Zoals afgesproken in de financiële verordening, bieden wij u hierbij de Financiële Kadernota 2020-2023 aan.

Deze kadernota start met een nieuwe paragraaf "Perspectief 2020-2029" waarin we de financiële positie van de gemeente Leiderdorp schetsen in een lange termijn perspectief. Op basis van dat perspectief is de conclusie dat de financiële positie op de lange termijn onder druk staat. De geschetste ontwikkelingen vergen extra middelen die in het huidige meerjarenbeeld niet voorhanden zijn. Zonder een forse ombuigingsoperatie en/of verhoging van de gemeentelijke belastingen zal de gemeente op termijn niet tot een sluitend meerjarenbeeld komen waarin de structurele lasten voor o.a. jeugdzorg, onderwijshuisvesting en beheer openbare ruimte zijn gedekt.

De voorliggende Financiële Kadernota 2020-2023 is met de inzet van de behoedzaamheidsreserve met incidentele middelen sluitend gemaakt. Daarmee is de ruimte om eventuele tegenvallers in de algemene uitkering op te vangen sterk afgenomen. Afhankelijk van de uitkomsten van de meicirculaire 2019 uitkering gemeentefonds zal de gemeente zich voor de begroting 2020 dan wel voor de jaren ná 2020 moeten voorbereiden op 'ruimte scheppende' maatregelen.

Het college wil de komende tijd in gesprek met de ambtelijke organisatie en de raad over de route om tot een duurzame structurele oplossing te komen voor de uitdagingen waarvoor de gemeente zich gesteld ziet.

Gelet op het lange termijn perspectief, zijn de uitgangspunten voor het financiële beleid zoals die zijn bepaald in het coalitieakkoord 2018-2022, bij de start van de samenstelling Financiële Kadernota 2020-2023 als het leidend kader meegegeven. Het komt er op neer dat nieuw beleid resp. nieuwe tegenvallers moeten worden voorzien van dekkingsvoorstellen. De kadernota bevat naast de financiële uitgangspunten dan ook vooral autonome ontwikkelingen waarbij dekking is aangegeven.

De financiële kadernota 2020-2023 loopt vooruit op de uitkomst van de meicirculaire gemeentefonds die na 31 mei 2019 wordt verwacht. Over de uitkomst van de meicirculaire wordt de raad separaat geïnformeerd.

De financiële kadernota is de voorbereiding op de begroting die wij u in het najaar zullen voorleggen. Richtinggevende uitspraken van uw raad helpen college en ambtenaren bij het vervolmaken van de uiteindelijke begroting 2020. Om die reden stellen wij u voor om de kadernota 2020-2023 vast te stellen.

College van Burgemeester en Wethouders,

Leiderdorp, 14 mei 2019.

B. LEESWIJZER

In **hoofdstuk C** is als eerste het perspectief 2020-2029 geschetst. Daarna zijn de algemene uitgangspunten opgenomen. Deze uitgangspunten kunnen effect hebben op meerdere programma's en zijn voor de inzichtelijkheid niet uitgesplitst. De financiële effecten van deze 'programma overstijgende' uitgangspunten zijn t.b.v. het overzicht opgenomen onder algemene dekkingsmiddelen. De uitsplitsing zal uiteraard in de begroting 2020-2023 wel plaatsvinden. Vervolgens komen de programma's naar voren. Per programma wordt gestart met een financieel overzicht waarbij is aangegeven of het in totaal om een voordelige (-/-) of een nadelige mutatie (+/+) gaat. In de nummering van de items staat het 1e cijfer voor het programmanummer met een volgnummer per mutatie. Indien een mutatie ook een effect in andere programma's resp. andere onderdelen heeft, dan is dat nummer ook in de tabel gegeven. Aansluitend op de programma's is het onderdeel Algemene Dekkingsmiddelen en het onderdeel Overhead toegevoegd.

Hoofdstuk D geeft het totaaloverzicht van alle programma's en onderdelen tezamen weer.

In **hoofdstuk E** zijn de nieuwe investeringvoornemens gegeven met de bijbehorende kapitaallasten. De investeringskredieten worden nu niet beschikbaar gesteld. Dat is onderdeel van begroting 2020.

C. KADERNOTA

Perspectief 2020-2029

Nieuw in de financiële kadernota is de paragraaf "Perspectief 2020-2029" waarin we de financiële positie van de gemeente Leiderdorp op de lange termijn schetsen aan de hand van een aantal relevante ontwikkelingen.

Algemene uitkering uit het gemeentefonds

De algemene uitkering uit het gemeentefonds vormt ongeveer de helft van de totaal beschikbare middelen van de gemeente. In de afgelopen jaren is die uitkering substantieel toegenomen en bovendien is de behoedzaamheidsreserve maximaal ingezet voor de dekking van autonome ontwikkelingen, nieuwe beleidswensen en het afvoeren van enkele bezuinigingen waartoe eerder was besloten.

In de loop van 2018 bleek dat de rijksuitgaven achterbleven bij de verwachtingen met een tussentijdse verlaging van de algemene uitkering 2018 van ruim € 700.000. Dit nadeel is t.l.v. de behoedzaamheidsreserve gebracht. In het raadsvoorstel naar aanleiding van de septembercirculaire 2018 bent u daarover geïnformeerd. Als we de signalen goed inschatten zijn we er daarmee nog niet. In de meicirculaire 2019 zal er meer duidelijkheid komen over de afrekening 2018 en de vraag welke kant het voor 2019 opgaat. De signalen voor 2019 zijn dat de rijksuitgaven cq de algemene uitkering eveneens achterblijft bij de ramingen. Op grond van deze tendens gaan we er vanuit dat er voor de komende jaren *geen* extra geld via het gemeentefonds beschikbaar komt die uitgaat boven de compensatie ter dekking van de loon- en prijsontwikkeling.

Verder is er een herziening van het totale gemeentefonds per 2021 op komst. Het doel van de herziening van het gemeentefonds is te komen tot een volledige en integrale herijking van het gemeentefonds. Alle uitgavenclusters worden bij de herziening betrokken, evenals de manier waarop de inkomsten van gemeenten verevend worden. Met deze herziening van het gemeentefonds wordt onder meer beoogd de vastgestelde knelpunten in de verdeling van de middelen voor het sociaal domein op te lossen.

Het ministerie van BZK heeft gekozen voor een verdeelonderzoek langs twee sporen ("percelen"). Eén voor het sociaal domein (de evaluatie verdeelmodellen sociaal domein, EVSD) en één voor het "klassiek gemeentefonds" (de overige delen van het gemeentefonds). Voor beide verdeelonderzoeken wordt een nieuwe statistische methode, namelijk de regressieanalyse op gemeentelijke uitgaven gebruikt. Met deze herziening zal de onzekerheid over de algemene uitkering voorlopig alleen maar toenemen. In de meicirculaire 2020 verwachten we de eerste resultaten van deze herziening.

Sociaal domein

Op basis van de concept begroting TWO jeugdhulp 2020 (versie maart 2019) verhogen we in deze kadernota de budgetten voor jeugdhulp incidenteel voor 2020. Als dekking wordt de reserve Sociaal Domein ingezet. Tegelijkertijd kunnen we constateren dat de tekorten structureel van aard zijn en dat incidentele dekking slechts beperkt houdbaar is. Bovendien zullen de huidige overschotten bij de Wmo - waarmee de reserve Sociaal Domein wordt gevoed en die we feitelijk gebruiken om de tekorten bij jeugd te compenseren - als gevolg van de invoering van een vast abonnementstarief en daarmee het afschaffen van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage naar verwachting

grotendeels of volledig verdampen. We zien daarnaast diverse andere ontwikkelingen die alle van invloed zijn op de kosten voor Jeugdhulp, waarvan de financiële impact de komende jaren duidelijk zal worden. Ondanks die onzekerheid streven we er naar om de kosten voor jeugdhulp in 2020 met ingang van 2021 structureel en realistisch te begroten en het komende jaar te benutten om hiervoor dekking aan te geven.

Tegen die tijd hebben we in ieder geval een beter beeld van de financiële gevolgen van het nieuwe verdeelmodel jeugd, dat is gericht op invoering per 2021 en dat naar verwachting voor Leiderdorp een gunstig effect zal hebben. Door met de gemeenten in Holland Rijnland realistisch te begroten blijven we op dit moment redelijk binnen de financiële kaders. Het afvlakken van de indexerings zal naar verwachting echter leiden tot een opwaartse druk op de kosten, vooral benodigd om zeker te stellen dat we ook in de toekomst een kwalitatief goede jeugdhulp kunnen blijven bieden. De financiële effecten van de doorontwikkeling van de jeugdhulp in de Leidse Regio – voorzien voor 2021 – zien we pas de daaropvolgende jaren 2022 en 2023 terug. Dan kunnen we ook iets zeggen over de omvang en richting ervan. De verwachting is dat de kosten aanvankelijk nog licht zullen stijgen en pas op termijn zullen temporiseren/dalen.

Uitvoering Wet verplichte GGZ

Per 1 januari 2020 wordt de nieuwe wet Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvggz) van kracht. Deze wet vervangt de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen (Bopz). Een belangrijke verandering is dat verplichte zorg straks ook buiten een GGZ-instelling opgelegd kan worden. Uitgangspunt is dat iemand alleen na het oordeel van een rechter tegen zijn wil opgenomen kan worden. De wet heeft beleidsmatig en organisatorisch gevolgen voor gemeenten. Zo krijgt iedereen de mogelijkheid om bij de gemeente een melding te doen als hij van mening is dat iemand (verplichte) psychische zorg nodig heeft. De gemeente moet die melding onderzoeken (verkennend onderzoek) en zo nodig het traject naar een 'zorgmachtiging' (de huidige Rechterlijke Machtiging) bij het OM in gang zetten. Ook moet de zorgverlener bij ontslag van een inwoner uit een gedwongen opname zorg dragen voor een warme overdracht aan de gemeente. De burgemeester behoudt een belangrijke rol bij een crisis, waarin hij op advies van een psychiater een (crisis)maatregel kan opleggen. Daarbij moet hij zo mogelijk de betrokkene horen. Naar de inzichten van dit moment verwachten wij een toename van de kosten met ca. € 100.000 structureel. Of de kosten van deze nieuwe taak vanuit de jeugdwet, de zorgverzekeraars of op een alternatieve wijze gecompenseerd worden, bestaat voorsnog geen duidelijkheid. Om die reden melden wij deze ontwikkeling voor dit moment als risico cq pm post aan.

Integraal Beheer Openbare Ruimte

Recent hebben wij de beheerplannen IBOR geactualiseerd en vastgesteld (onder voorbehoud van het beschikbaar stellen van voldoende middelen door de raad). Teneinde tot een sluitend meerjarenbeeld te komen hebben wij ook in de nu opgestelde beheerplannen een temporisering van de uitvoering groot onderhoud doorgevoerd. Door deze maatregel schuift een deel van de beheerskosten door naar de planperiode ná 2023.

Los daarvan is in de presentatie van de beheerplannen het saldo van de budgettaire effecten, na inzet van de Bestemmingsreserve Integraal Beheer, tot en met 2029 in beeld gebracht. De uitvoering van de beheerplannen vergt aanvullende middelen die oplopen tot ruim € 700.000 in 2029. Dat betekent dat er in de jaren ná 2023 jaarlijks gemiddeld nog ca € 80.000 extra nodig is.

Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP)

In november 2016 is de kadernota Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) 2017-2021 vastgesteld. Van daaruit zijn vanaf eind 2018 samen met de schoolbesturen een uitvoeringsplan en investeringsagenda voor nieuwbouw en

vernieuwbouw (renovatie) voor de komende 15 jaar opgesteld. Dit integraal huisvestingsplan wordt na de zomer 2019 ter vaststelling aan de gemeenteraad voorgelegd met, indien mogelijk daarin een voorstel voor dekking van (één van) de investeringen. In dat geval worden de financiële effecten van dat plan meegenomen bij de begrotingsbehandeling in november. Dat zou aan de orde kunnen zijn voor de scholen Hobbit en Bolwerk en de gymzaal Klerkenhof, waar in 2021 vernieuwbouw (renovatie) voor is voorzien. Omdat in het jaar van renovatie de scholen tijdelijk gehuisvest moeten worden, zijn de kosten in dat jaar erg hoog. Vanaf het jaar na de bouwwerkzaamheden, wordt er op de investering (40 jaar) afgeschreven. Onderstaand overzicht geeft aan welke investeringen in de onderwijshuisvesting de komende 15 jaar worden voorzien. Hierin is de Leo Kannerschool (Touwbaan) niet opgenomen, daar we op dit moment nog onvoldoende inzichtelijk hebben welke maatregelen nodig zijn om de school de komende jaren in stand te houden. Voor de tijdelijke huisvesting nodig tijdens vernieuwbouw is 5 jaar vooruit gekeken, vandaar dat de tijdelijke huisvesting voor de Schakel in 2026 niet is meegenomen. De kosten voor tijdelijke huisvesting Elckerlyc zijn een inschatting op basis van leerlingenaantal. Door fasering in verbouwing of gebruikmaking van een leegstaand (kantoor)pand kunnen kosten worden bespaard.

VOORKEURSVARIANT (=BASIS)	Jaar	Investering gemeente	Investering schoolbestuur
Vernieuwbouw Elckerlyc	2024	€ 2.410.000	€ 152.000
Uitbreiding Elckerlyc	2024	€ 750.000	€ 29.000
Vernieuwbouw de Hobbit	2021	€ 1.750.000	€ 118.000
Vernieuwbouw 't Bolwerk	2021	€ 1.790.000	€ 121.000
Vernieuwbouw gymzaal Hobbit/Bolwerk	2021	€ 580.000	
Vernieuwbouw Willem de Zwijger	2023	€ 2.240.000	€ 121.000
Vernieuwbouw de Schakel	2026	€ 2.200.000	€ 121.000
Nieuwbouw PC Hooft College	2022	PM	PM
TOTALE INVESTERING		€ 11.720.000	€ 662.000
Tijdelijke huisvesting eerste 5 jaar		€ 1.200.000	
TOTAAL		€ 12.920.000	

Deze investeringsopgave en de daaraan verbonden kapitaallasten resp. de kosten voor de tijdelijke huisvesting zijn tot op heden in het meerjaren investeringsplan noch in de meerjarenraming opgenomen. In de voorliggende kadernota ontbreekt de financiële ruimte om deze investeringsvoornemens te honoreren. Naast het benodigde budget voor de tijdelijke huisvesting van € 1,2 miljoen, lopen de kapitaallasten van deze investeringsvoornemens op van € 134.000 in 2022 tot € 370.000 in 2029.

Lokale heffingen

In het coalitieakkoord 2018-2022 zijn met betrekking tot de lokale heffingen afspraken gemaakt. We verhogen de lokale lasten (OZB, afvalstoffenheffing) jaarlijks met niet meer dan de inflatiecorrectie. Uitzondering is de jaarlijkse extra verhoging van de rioolheffing op basis van het Integraal Waterketen Plan (IWKP) voor toekomstige vervangingsinvesteringen en inflatiepercentage. Verder bouwen we vanaf 2019 de hondenbelasting in drie jaar met een gelijk percentage af. Tenslotte moeten we maatregelen nemen voor het wegvallen van de precariobelasting in 2022. We willen de precario-opbrengst vereffenen met een verhoging van de lokale lasten. De lastendruk voor de inwoners moet gemiddeld gelijk blijven.

Motie 14 Lokale heffingen

In de begrotingsraad van 9 november 2018 is de motie lokale heffingen aangenomen. Deze motie roept het college op om te onderzoeken of, en zo ja hoe de lokale heffingen (*lokale lasten en kosten voor begraven*) voor inwoners van Leiderdorp structureel omlaag kunnen en verder om met een voorstel te komen voor een structurele dekking hiervan.

In het voorwoord van de deze financiële kadernota hebben wij, gelet op het hiervoor geschetste perspectief 2020-2029, aangegeven dat de financiële positie op de lange termijn onder druk staat. Zonder een forse ombuigingsoperatie en/of verhoging van de gemeentelijke belastingen zal de gemeente op termijn niet tot een sluitend meerjarenbeeld komen waarin de structurele lasten voor o.a. jeugdzorg, onderwijshuisvesting en beheer openbare ruimte zijn gedekt.

Het structureel verlagen van de lokale heffingen is in dat perspectief geen optie omdat daarmee een structureel en reëel sluitende begroting op de lange termijn niet langer haalbaar is. Om die reden zal het college motie 14 niet uitvoeren. Wij beschouwen deze motie hiermee als afgedaan.

Afvalstoffenheffing / Precario

In het raadsbesluit van 29 mei 2017 over het rapport "Scenario onderzoek afvalscheiding" en de daarbij behorende 'notitie resultaten toekomst afvalinzameling Leiderdorp' is besloten om te onderzoeken in welke mate de afvalstoffenheffing, door wijziging van de afvalinzameling, verlaagd kan worden. Zoals bekend is de beslissing over de invoering van 'omgekeerd inzamelen' uitgesteld tot eind 2019. Pas na besluitvorming zal er zicht komen op wat dat voor de exploitatie zal betekenen cq of de afvalstoffenheffing kan worden verlaagd. Het uitstel betekent dat een uitspraak over de eventuele verlaging van de afvalstoffenheffing ook in deze kadernota niet mogelijk is. Of de tarieven voor de afvalstoffenheffing na introductie van 'omgekeerd inzamelen' verlaagd kunnen worden is onzeker. In deze kadernota stellen wij wel voor om de verhoging van de afvalstoffenbelasting door de rijksoverheid zonder een verhoging van de tarieven binnen de begroting van de reiniging op te lossen.

Zoals naar aanleiding van raadvragen bij de jaarrekening 2017 m.b.t. het onderzoek naar een mogelijke verlaging van de afvalstoffenheffing is gemeld zijn wij voornemens om naast toetsing aan de werkelijke uitgaven voor afvalinzameling ook de omvang van de opgebouwde egalisatiereserve reiniging en de wijze waarop we het verlies van de precarioheffing in 2022 kunnen compenseren bij de uitkomsten te betrekken.

Inmiddels is de opgebouwde egalisatiereserve reiniging opgelopen tot ca. € 4,5 miljoen. Van dit bedrag is waarschijnlijk een deel nodig voor de implementatiekosten van het omgekeerd inzamelen. Het resterende bedrag kan overeenkomstig de doelstelling van deze reserve worden ingezet om de tarieven voor meerdere jaren te verlagen. Nu het onderzoek naar een mogelijke verlaging van de tarieven opnieuw is opgeschoven zou dat betekenen dat een dergelijke verlaging voor het eerst in 2021 geëffectueerd zou kunnen worden.

Met betrekking tot de compensatie van het verlies van de opbrengst precario op ondergrondse leidingen zijn in de raadsvergadering van 26 juni 2017 door uw raad uitgangspunten vastgesteld. Zo voeren we de afschaffing van de precariobelasting op kabels en leidingen én de verlegging naar andere lokale heffingen met ingang van 2022 in één keer (lastenneutraal) uit. Dat betekent dat de lokale heffingen met ingang van 2022 gaan stijgen met ca € 570.000.

Teneinde een jo-jo-effect in de tarieven van de gemeentelijke heffingen te voorkomen stellen wij voor om de eventuele verlaging van de afvalstoffenheffing, door bijv. de inzet van de egalisatiereserve, te laten samenvallen met de verhoging van de lokale heffingen in 2022 in verband met de compensatie voor het verlies van de opbrengst precario.

Toezegging 28 Lasten van één en meerpersoonshuishoudens

In de begrotingsraad van 9 november 2018 is de volgende toezegging gedaan: "De mogelijkheden schetsen om de lasten van één- en meerpersoonshuishoudens eventueel dichterbij elkaar te brengen." Deze toezegging ziet op een herverdeling van de lokale lasten zonder wijziging van de opbrengst die in de begroting is geraamd. Voor de invulling van deze toezegging is het volgende relevant.

In verband met de overgang naar de Belasting Samenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR) per 1 januari 2020 zal de vaststelling en de invordering van de rioolheffing overgaan van Oasen naar de BSGR. Tot 31-12-2019 wordt de heffing op basis van het werkelijke aantal kubieke meter waterverbruik berekend door Oasen. Die berekening loopt automatisch mee in de facturering door een opslag van € 1,17 per m³ water. Met de overgang naar de BSGR is deze werkwijze niet langer toepasbaar omdat de koppeling tussen het werkelijke waterverbruik en de aanslag dan vervalt. De bepaling van de rioolheffing vergt met ingang van 2020 dus een wijziging van de systematiek. Voor die wijziging zijn meerdere scenario's denkbaar, bijvoorbeeld één tarief per aansluiting met een opslag voor het watergebruik boven een bepaalde grens, een gestaffeld tarief, een onderscheid tussen één- en meerpersoonshuishoudens en een onderscheid tussen woningen en niet-woningen. Uiteraard kijken we bij de uitwerking ook naar de werkwijze van de regiogemeenten. Het is waarschijnlijk dat de systeemwijziging ook herverdelingseffecten met zich meebrengt.

Wij zijn dan ook voornemens om voorafgaande aan de begrotingsbehandeling met een voorstel te komen waarin de systematiek voor de rioolheffing alsmede het verdelingsvraagstuk aan de orde komen. Daarmee geven we ook invulling aan bovengenoemde toezegging.

Toezegging 27 Grafrechten

In de begrotingsraad van 9 november 2018 is de volgende toezegging gedaan: "Bij de volgende Kadernota wordt inzichtelijk gemaakt of de grafrechten voor het algemene graf bijgesteld kunnen worden." De strekking van deze toezegging was om na te gaan of door een herschikking van de tarieven de grafrechten voor het algemene graf bijgesteld zou kunnen worden. Aangezien het hier eveneens een herverdeling betreft stellen wij u voor om de invulling van deze toezegging te betrekken bij de voorstel over de systematiek voor de rioolheffing. De uitkomst van de raadsbehandeling wordt vervolgens betrokken in het tarievenvoorstel van december 2019.

Algemene uitgangspunten

Beginstand 2019-2022

Zoals gebruikelijk starten we de kadernota met de stand van de lopende begroting. Deze stand is opgebouwd vanaf de primitieve begroting 2019-2022 t/m de voorliggende begrotingswijziging bij de 1ste bestuursrapportage 2019. Voor de inhoudelijke besluiten verwijzen wij u naar de betreffende raadsbesluiten resp. raadsvoorstellen. Voor een goed beeld van de uitkomsten van de concept-kadernota 2020-2023 zijn de voorgenomen verrekeningen 2020 t/m 2022 met de behoedzaamheidsreserve gemeentefonds teruggedraaid en is de jaarschijf voor het jaar 2023 toegevoegd. De beginstand laat het volgende beeld zien.

FINANCIËLE POSITIE KADERNOTA 2020 + = nadeel en - = voordeel	I/S	Autonoom/ bestaand/ nieuw beleid	2020	2021	2022	2023
Stand van de begroting voor de Kadernota 2020-2023	I/S		66.318	35.095	66.213	-491.142
Terugdraaien verrekening behoedzaamheidsreserve	I		526.238	10.314	-305.658	0
Begrotingssaldo voor de start van de kadernota 2020		Autonoom	592.556	45.409	-239.445	-491.142

Indexering baten

Op 26 maart 2019 is het Centraal Economisch Plan 2019 van het CPB gepubliceerd. In de kerngegevens tabel is het verwachte indexeringspercentage opgenomen dat wij aanhouden voor de indexering van de inkomsten van de gemeente Leiderdorp. De nationale consumentenprijsindex (cpi) bedraagt voor 2020 1,5%. Voor 2019 bedraagt het CPI 2,3% terwijl bij de begroting 2019 nog 2,4% werd verwacht. Voorgesteld wordt nu om de inkomsten in de begroting te verhogen met 1,4%, te weten 1,5% minus de correctie van 0,1% voor 2019. Op deze wijze wordt de indexering op het meest actuele beeld gebaseerd.

De algemene uitkering uit het gemeentefonds is gebaseerd op de ontwikkeling van de rijksbegroting. In die rijksbegroting wordt ook rekening gehouden met loon- en prijsontwikkelingen, maar BZK verstrekt geen informatie over het aandeel van die loon- en prijsontwikkelingen in het totaal van het gemeentefonds. Op basis van de decembercirculaire is de algemene uitkering voor 2020 omgerekend van constante (prijsspeil 2019) naar lopende prijzen (prijsspeil 2020). Op basis van die omrekening komt de toename van de algemene uitkering op ca. 2,0%. Dat percentage houden we, vooruitlopend op het beschikbaar komen van de mei-circulaire 2019, aan als de loon- en prijsontwikkeling op deze inkomstenpost.

Indexering lasten

Het is gebruikelijk om de personele budgetten in de begroting jaarlijks te laten meegroeien met de feitelijke loonkostenontwikkeling. De huidige CAO gemeenten loopt tot 31 december 2018. Een loonsverhoging in 2019 en 2020 is nog onderwerp van onderhandeling. Voor de begroting 2019 is voor de loonkosten ontwikkeling 3,08% aangehouden, waarvan inmiddels 1,5% door de stijging van werkgeverspremies is gerealiseerd. Voor de ontwikkeling van de loonkosten in 2020 gaan we uit van een indexering van 4,0% waarbij geen rekening is gehouden met een correctie over de geraamde ontwikkeling voor 2019.

De budgetten voor de materiële lasten worden met ingang van 2018 in de begroting geïndexeerd met het percentage voor de prijsontwikkeling van de netto materiële overheidsbestedingen (imoc) zoals deze in het Centraal Economisch

Plan 2019 van het CPB zijn gehanteerd. Het percentage voor 2019 van 1,4% is gelijk aan het percentage dat voor de begroting 2019 is gebruikt. Een correctie voor dat jaar is dan ook niet nodig. De indexering voor 2020 komt op 1,5%.

Voor de indexering van de bijdragen aan de meeste gemeenschappelijke regelingen is aangesloten bij de afspraken die met de regio-gemeenten zijn gemaakt. Voorts houden we bij de indexering van meerjarige uitbestedingen rekening met de contractuele afspraken.

Renteverwachting

Voor de financiering van de gemeentelijke activiteiten cq investeringen leent de gemeente op de geld- en kapitaalmarkt. Voor de bepaling van het meerjarenbeeld worden de financieringskosten berekend aan de hand van de renteverwachting voor de komende jaren. Ter beperking van de renterisico's houden we daarbij een behoudend scenario aan:

- Rente kapitaalmarkt: 2020 = 1,5%, 2021 = 2,0%, 2022 = 2,5% en 2023 = 3,0%
- Rente geldmarkt: 2020 = 0,5%, 2021 = 0,5%, 2022 = 1,0% en 2023 = 1,0%

De omslagrente blijft 0,75% en de rente voor grondexploitatie is 1,85%.

Areaalontwikkeling

De areaalontwikkeling voor de ontwikkeling van de waarden en de aantallen woningen en niet woningen is geactualiseerd naar de inzichten op dit moment. De berekening van de budgettaire effecten voor de opbrengst OZB zijn meegenomen. De effecten van de areaalontwikkeling op de beheerskosten van de openbare ruimte zijn gering en reeds betrokken bij de opstelling van de beheerplannen vanaf 2020.

Uitkomst kadernota 2020-2023

Voor de start van onderstaand overzicht gaan we uit van het begrotingssaldo zoals dat hiervoor is bepaald. Rekening houdend met ontwikkelingen per programma laat de financiële kadernota over de jaren 2020 en 2021 een tekort zien en voor 2022 en 2023 een overschot. Het meerjarenbeeld wordt sluitend gemaakt door een onttrekking resp. een toevoeging aan de behoedzaamheidsreserve uitkering gemeentefonds in afwachting van meer inzicht in de ontwikkeling van de algemene uitkering. Over de uitkomsten van de meicirculaire wordt de raad separaat geïnformeerd.

Onderwerp	2020	2021	2022	2023
Begrotingssaldo	592.556	45.409	-239.445	-491.142
	nadelig	nadelig	voordelig	voordelig
Totaal programma 1 Meedoen in Leiderdorp	0	0	0	0
Totaal programma 2 Aantrekkelijk Leiderdorp	72.657	10.004	96.241	177.763
Totaal programma 3 Bestuur en organisatie van Leiderdorp	26.047	45.549	45.549	45.549
Totaal programma Algemene dekkingsmiddelen	41.906	6.204	-16.622	-53.886
Totaal programma Overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien	21.047	21.047	21.047	21.047
Totaal exploitatie	754.213	128.213	-93.230	-300.669
	nadelig	nadelig	voordelig	voordelig

Programma 1: Meedoen in Leiderdorp

FINANCIËLE POSITIE KADERNOTA 2020 + = nadeel en - = voordeel	I/S	Autonoom/ bestaand/ nieuw beleid	2020	2021	2022	2023	Nr
<i>Programma 1 Meedoen in Leiderdorp</i>							
Projectbudget Maatschappelijke Zorg	I	Nieuw beleid	100.000	0	0	0	1.1
Dekking uit de reserve Sociaal Domein	I	Nieuw beleid	-100.000	0	0	0	1.1
Aanpak zorgfraude en fouten	S	Autonoom	25.000	25.000	25.000	25.000	1.2
Dekking uit formatiebudget	S	Autonoom	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	1.2
Versterken samenwerking huisartsen	I	Nieuw beleid	40.000	0	0	0	1.3
Dekking uit de reserve Sociaal Domein	I	Nieuw beleid	-40.000	0	0	0	1.3
Carrousel Sterrentuin uitgesteld	I	Autonoom	152.000	0	0	0	1.4
Dekking uit algemene reserve	I	Autonoom	-152.000	0	0	0	1.4
Huurderving Sterrentuin Toverlei	S	Autonoom	16.680	16.680	16.680	16.680	1.5
Huurderving Sterrentuin Museum	S	Autonoom	15.335	15.335	15.335	15.335	1.5
Huurderving Sterrentuin Kinderkring	I	Autonoom	4.100	0	0	0	1.5
Dekking door lagere exploitatielasten i.v.m. renovatie	I	Autonoom	-36.115	-32.015	-4.515	0	1.5
Inzet huursubsidie voormalig Pluspunt	I	Autonoom	0	0	-27.500	-32.015	1.5
Ophoging budget TWO jeugd 2020	I	Autonoom	1.386.340	0	0	0	1.6
Dekking uit de reserve Sociaal Domein	I	Autonoom	-1.386.340	0	0	0	1.6
Project doorontwikkeling jeugdhulp Leidse regio	I	Nieuw beleid	100.000	0	0	0	1.7
Dekking uit de reserve Sociaal Domein	I	Nieuw beleid	-100.000	0	0	0	1.7
Huurderving Bloemerd en Buitenhoflaan	S	Autonoom	68.816	68.816	68.816	68.816	1.8
Dekking uit het subsidieprogramma	S	Autonoom	-68.816	-68.816	-68.816	-68.816	1.8
Totaal programma 1 Meedoen in Leiderdorp			0	0	0	0	

1.1 Projectbudget Maatschappelijke Zorg

Per 1 januari 2021 zijn gemeenten zelf verantwoordelijk voor het bieden van maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Nu is dat nog een taak van de centrumgemeente Leiden. Om klaar te zijn voor deze nieuwe taak moeten contracten gesloten worden met aanbieders, afspraken gemaakt worden met de Woningcorporaties en afspraken gemaakt worden met Inluzio Leiderdorp over de uitvoering. Daarbij is het van belang dat er voldoende (alternatieve) woonvormen beschikbaar zijn voor deze kwetsbare groep inwoners. De incidentele kosten worden gedekt uit de reserve sociaal domein.

1.2 Aanpak zorgfraude en -fouten

Op basis van de Jeugdwet en de Wmo hebben gemeenten de verplichting om zorgfraude en -fouten aan te pakken, tegen te gaan en mogelijk over te gaan tot handhaving. Daarnaast wordt door de accountants in toenemende mate de nadruk gelegd op het beoordelen van de geleverde prestatie. Ook vanuit het Ministerie wordt ingezet op het terugdringen van zorgfraude en -fouten. Deze stelt het verplicht aan gemeenten om uiterlijk per 2022 aangesloten te zijn bij het Knooppunt Zorgfraude en beleid rondom zorgfraude en -fouten vastgesteld te hebben. De uitvoeringskosten worden binnen het algemene formatiebudget gedekt.

1.3 Versterken samenwerking huisartsen

De huisarts heeft een centrale rol in het leven van gezinnen. Hij of zij is vaak het eerste aanspreekpunt voor psychosociale en psychische klachten van jeugdigen. Daarmee is de huisarts ook een belangrijke primaire verwijzer naar jeugdhulp. Vanwege de spilfunctie die huisartsen hebben, is het van belang dat huisartsen optimaal samenwerken met partners die ook betrokken zijn bij jeugdigen en gezinnen, zoals het CJG, jeugdhulp, onderwijs en specialistische hulp. We willen inzetten op het verbeteren van de toeleiding naar jeugdhulp vanuit huisartsen en ketensamenwerking tussen huisartsen, lokale teams en jeugdhulpaanbieders versterken.

1.4 Carrousel Sterrentuin uitgesteld

Eerder is de taakstelling op het bibliotheekwerk per 2019 vanwege de latere realisatie van de verhuiscarrousel Sterrentuin een jaar uitgesteld. Nu de verbouwing van de Sterrentuin pas in 2020 plaatsvindt en BplusC pas in 2021 in de nieuwe Sterrentuin, de bibliotheekvisie volgens het nieuwe, afgeslankte, concept kan gaan vormgeven, wordt de bezuiniging van € 97.000 opnieuw een jaar uitgesteld.

De daarmee samenhangende bezuiniging op de huursubsidie daarentegen is niet uitgesteld. Deze is echter niet verwerkt in de meerjarenbegroting, waardoor vanaf 2019 € 55.000 teveel aan inkomsten is begroot. Dit nadeel wordt met deze kadernota voor 2020 hersteld. Voor 2019 wordt het meegenomen in de eerste bestuursrapportage. De dekking van het incidentele nadeel komt uit de algemene reserve.

1.5 Huurinkomsten Sterrentuin

Toverlei en het Leiderdorps Museum zullen als vaste huurders vanaf 2020 elders worden gehuisvest. Voor voorstellingen en repetities zal Toverlei de theaterruimte als incidentele huurder huren. Dat betekent dat in de exploitatie van de Sterrentuin de begrote inkomsten met de huur van deze twee organisaties moet worden verlaagd.

De Kinderkring zal tijdens de verbouwing van de Sterrentuin haar activiteiten elders uitvoeren, waarvoor huur moet worden betaald. Ook deze huurinkomsten kunnen in 2020 niet naar de Sterrentuin worden toegerekend. Vanaf 2021 weer wel.

1.6 Ophoging budget TWO jeugd 2020

Op basis van de concept begroting TWO jeugdhulp 2020 (versie maart 2019) kunnen we concluderen dat de budgetten voor jeugdhulp verhoogd moeten worden. Voor 2020 gaat het om ongeveer € 1.386.340. Als dekking wordt de reserve Sociaal Domein ingezet. Tegelijkertijd kunnen we constateren dat de tekorten structureel van aard zijn en dat incidentele dekking slechts beperkt houdbaar is. Bovendien zullen de huidige overschotten bij de Wmo - waarmee de reserve Sociaal Domein wordt gevoed en die we feitelijk gebruiken om de tekorten bij jeugd te compenseren - als gevolg van rijksbeleid naar verwachting grotendeels of volledig verdampen. We adviseren derhalve de kosten voor jeugdhulp per 2021 structureel en realistisch te begroten. Tegen die tijd hebben we een beter beeld van de financiële effecten van het nieuwe verdeelmodel Jeugd en de beoogde aanbesteding van de jeugdhulp in de Leidse regio (voorzien voor 2021). Beide ontwikkelingen leiden naar verwachting tot een lager tekort.

1.7 Project doorontwikkeling jeugdhulp Leidse regio

Voor het project doorontwikkeling jeugdhulp Leidse regio hebben we naast een werkbudget voor o.a. het organiseren van bijeenkomsten, ook middelen nodig voor het inhuren van expertise op het gebied van aanbesteding, financiën en juridische zaken. Hiernaast hebben we in 2020 nog steeds de verplichting om namens de Leidse regio capaciteit in te zetten in het regionaal beleidsteam Holland Rijnland. De totale projectkosten voor 2020 worden geschat op € 100.000 en worden gedekt uit de reserve sociaal domein.

1.8 Huurinkomsten SCW

Stichting Sociaal Cultureel Werk huurde tot 1 januari 2019 de locatie Dwars (Bloemerd 1C) en een ruimte in de Buit (Buitenhoflaan 1). Met het einde van deze stichting vervallen deze huuropbrengsten per 1 januari 2019. Dit verlies aan inkomsten wordt door (het wegvallen van) de huisvestingssubsidie tbv het jeugd- en jongerenwerk gedekt, wat met een separate aanvraag is ingediend. Deze huisvestingssubsidie is namelijk niet aan de nieuwe huurder Incluzio Leiderdorp beschikbaar gesteld. Die maakt, omdat bij het aangaan van de overeenkomst onduidelijk was van welke accommodaties zij gebruik zou gaan maken, tot de verhuiscarrousel is gerealiseerd om niet gebruik van Dwars, de Buit, de Sterrentuin en de Splinterlaan. Voor de nieuwe situatie (± vanaf 2021) wordt een nieuwe verhuurstructuur ontwikkeld.

Programma 2: Aantrekkelijk Leiderdorp

FINANCIËLE POSITIE KADERNOTA 2020 + = nadeel en - = voordeel	I/S	Autonoom/ bestaand/ nieuw beleid	2020	2021	2022	2023	Nr
<i>Programma 2 Aantrekkelijk Leiderdorp</i>							
IWKP 2019-2023 herschikking budgetten	S	Collegebesluit	184.567	207.563	230.099	261.005	2.1
IWKP toevoeging aan voorziening Riolering	S	Collegebesluit	-164.588	-207.563	-207.684	-207.684	2.1
IWKP vrijval voorziening Riolering	S	Collegebesluit	-19.979	0	-22.415	-53.321	2.1
Natuurmeetnet monitoring	I	Nieuw beleid	17.886	0	0	0	2.2
Dekking natuurmeetnet monitoring	I	Nieuw beleid	-17.886	0	0	0	2.2
Verkeerstellingen 2 jaarlijks	S	Autonoom	0	-43.253	0	-43.253	2.3
Actualisatie beheerplannen	S	Collegebesluit	45.157	20.457	54.666	179.539	2.4
Uitvoering APV en Handhaving	S	Autonoom	20.000	20.000	20.000	20.000	2.5
Dekking uit extra leges	S	Autonoom	-7.500	-7.500	-7.500	-7.500	2.5
Hogere afvoerkosten	S	Autonoom	45.000	45.000	45.000	45.000	2.6
Hogere inkomsten oud papier	S	Autonoom	-45.000	-45.000	-45.000	-45.000	2.6
correctie raming opbrengst verkoop woonw	S	Collegebesluit	15.000	15.000	15.000	15.000	2.7
Stijging verbrandingsbelasting	S	Autonoom	25.000	25.000	25.000	25.000	2.8
Hogere opbrengsten uit inzameling	S	Autonoom	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	2.8
Kapitaallasten diverse voertuigen zie spec.	S	Autonoom	0	5.300	14.075	13.977	2.9
Herinrichting Ericalaan, S. Smitweg en WAL	I	Nieuw beleid	0	0	0	0	2.10
Totaal programma 2 Aantrekkelijk Leiderdorp			72.657	10.004	96.241	177.763	

2.1 Integraal Waterketenplan - IWKP 2019-2023

In aansluiting met het geactualiseerde rioleringsplan - IWKP 2019-2023 zijn de budgetten uit de lopende exploitatie resp. de meerjarenraming herzien. Het plan kan binnen de beschikbare ruimte worden uitgevoerd maar binnen de budgetten resp. de inzet van de voorziening zijn enkele verschuivingen doorgevoerd.

2.2 Natuurmeetnet monitoring

Vanuit de Natuurbeschermingswet wordt in het kader van de zorgplicht van de gemeente verwacht dat er actuele verspreidingsgegevens van de beschermde en bedreigde soorten binnen de gemeentegrenzen voorhanden zijn. Om aan te tonen dat we onze beleidsdoelen halen, zijn in de programmabegroting prestatie-indicatoren opgenomen. In het verleden werd natuurmeetnet bekostigd binnen de budgetten voor groen. Nu onlangs de beheerplannen IBOR zijn geactualiseerd, is gebleken dat er geen budget resteerde binnen de groen-budgetten voor de voortzetting van het natuurmeetnet. Ondanks dat het geen wettelijke taak is, zijn deze gegevens wel noodzakelijk voor o.a. de ontwikkeling van projecten op het gebied van ruimtelijke ordening. Het natuurmeetnet heeft slechts nut indien het voor een lange periode wordt ingezet, aangezien een tendens pas na jaren zichtbaar is. In de jaren 2015-2018 is geïnvesteerd in het opzetten van het meetnet; voor de jaren 2019 en 2020 is het contract verlengd. In 2020 beoordelen we of het

natuurmeetnet wordt voortgezet. Teneinde tot een sluitend meerjarenbeeld te komen wordt het budget 2020 gedekt door een verlaging van het zgn. bollenbudget.

2.3 Verkeerstellingen 2 jaarlijks

Budget Overige verkeersmaatregelen bedraagt structureel € 43.253. In 2019 wordt dit budget ingezet voor het vernieuwen van het IVVP en vanaf 2020 voor de 2-jaarlijkse verkeerstellingen. Dit betekent dat dit budget kan worden afgeraamd op alle "oneven jaren" met ingang van 2021.

2.4 Actualisatie beheerplannen

In maart 2019 zijn de geactualiseerde integrale beheerplannen voor de openbare ruimte in de raad gepresenteerd. Als onderdeel van die beheerplannen zijn de budgetten voor dagelijks onderhoud, groot onderhoud en voor kapitaallasten van vervangingsinvesteringen herzien. Dat betekent per beheerplan een aantal verschuivingen in de budgetten volgens de huidige meerjarenraming. Verder is de gedeeltelijke dekking van de meerkosten uit de reserve IBOR verwerkt. De omzetting van de voorziening IBOR naar een voorziening per domein en de overheveling van een deel van die voorziening naar de reserve IBOR wordt in boekjaar 2019 via de 1e Bestuursrapportage 2019 geëffectueerd. De beheerplannen zijn door het college vastgesteld onder voorbehoud van het beschikbaar komen van budget bij de kadernota. Teneinde tot een sluitend meerjarenbeeld te komen hebben wij ook in de opgestelde beheerplannen naar dekkingsruimte moeten zoeken. Besloten is om in het budget voor straatmeubilair en voor groen een bedrag van in totaal € 75.000 in 2020 aflopend naar € 60.000 in 2023 te schrappen. Hiermee wordt uitvoering van het grootonderhoud (o.a. renovatie/vervanging) getemporeerd.

2.5 Veiligheidsbeleid

Voor de huidige uitvoering van APV en Handhaving is € 20.000 budget jaarlijks benodigd. Gebleken is dat de kostenplaats "APV" (6214003) de afgelopen jaren (gemeten vanaf 2014-2019) structureel niet dekkend is. Budget voor materiaal, geluidsmetingen, extra inzet toezichthouders tijdens evenementen(dagen), versleep en stallingskosten, abonnementen voor portofoons en handhavingshard -en software enz. is niet toereikend. Voor uitvoering en continueren van het huidige handhavingsbeleid is een dekkend budget noodzakelijk. Binnen dezelfde kostenplaats is middels de jaarlijkse legesopbrengsten een geschatte ruimte van € 7.500 gevonden voor een gedeeltelijke dekking van het benodigde budget.

2.6 Afvalstoffen milieustraat

In 2019 wordt een nieuw contract afgesloten voor het afvoeren van de afvalstromen van de milieustraat. De verwachting is dat de kosten van het afvoeren hoger worden. Dit kunnen we dekken doordat de inkomsten van oud papier structureel hoger blijken te zijn dan begroot.

2.7 Correctie raming opbrengst verkoop woonwagenterrein

In de begroting 2013 is met ingang van 2014 een opbrengst verkoop woonwagenterrein opgenomen van € 15.000. Deze is structureel opgenomen terwijl het volgens de bijlage “kadernota 2016-2019” de bedoeling was om die opbrengst voor de jaren 2014 tot en met 2017 te realiseren. In 2015 was al duidelijk dat deze opbrengstraming niet realistisch was. Toen is de raming voor de jaren 2016 en 2017 afgevoerd, maar die voor 2018 en verder abusievelijk blijven staan. Die raming is onterecht opgenomen en moet alsnog worden afgevoerd.

2.8 Hogere verwerkingskosten restafval belastingen

Als onderdeel van het belastingplan 2019 van het Rijk is een pakket fiscale vergroeningsmaatregelen doorgevoerd. In 2019 is het tarief van de afvalstoffenbelasting voor het storten en verbranden van afvalstoffen verhoogd van € 13,21 naar € 31,39 per ton. Dit betekent dat de verwerkingskosten met ca. € 100.000 toenemen. De verhoging kan voor ca. driekwart worden opgevangen binnen de bestaande budgetten en voor een kwart door een bijstelling van de opbrengst restafval. Met deze dekking zien we af van een extra verhoging van de tarieven voor de afvalstoffenheffing.

2.9 Kapitaallasten diverse voertuigen

De vervanging van de vervoermiddelen tractor (2021 / € 45.000), heftruck (2021 / € 30.000) en 2 elektrische hulpvoertuigen (2020 / 2 x € 20.000) vergt structureel budget voor de kapitaallasten. De berekening van de kapitaallasten per investering is opgenomen in onderdeel E. Investerings van deze kadernota. Deze investeringen zijn niet eerder in het meerjaren investeringsplan opgenomen.

2.10 Herinrichting Ercalaan, Simon Smitweg en Willem Alexanderlaan

Uit de opeenstapeling van diverse aanleidingen (IVVP Ercalaan, vervanging riolering Ercalaan en wijziging verkeerscirculatie vanwege de door ontwikkeling Lidl verwachte groei verkeersbelasting) wordt het verkeersproject herinrichting Ercalaan en Simon Smitweg uitgevoerd. Deze herinrichting wordt betrokken bij de grondexploitatie Amaliaplein. Voor dekking van deze kosten zal te zijner tijd een raadsvoorstel worden ingediend. De geraamde positieve eindwaarde van de grondexploitatie Amaliaplein valt hierdoor lager uit dan in de GIG 2019 is berekend. Op de exploitatiebegroting heeft deze herinrichting geen invloed.

Programma 3: Bestuur en organisatie van Leiderdorp

FINANCIËLE POSITIE KADERNOTA 2020 + = nadeel en - = voordeel	I/S	Autonoom/ bestaand/ nieuw beleid	2020	2021	2022	2023	Nr
<i>Programma 3 Bestuur en organisatie van Leiderdorp</i>							
Extra controlekosten accountant	S	Autonoom	7.858	7.858	7.858	7.858	3.1
Dekking extra controlekosten	S	Autonoom	-7.858	-7.858	-7.858	-7.858	3.1
Uitvoering BIBOB beleid	S	Nieuw beleid	20.000	20.000	20.000	20.000	3.2
Uitvoering BIBOB beleid uit formatiebudget	S	Nieuw beleid	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	3.2
Uitvoering Veiligheidsbeleid (IVB)	S	Nieuw beleid	20.000	20.000	20.000	20.000	3.3
Gedeeltelijke dekking Veiligheidsbeleid	S	Nieuw beleid	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	3.3
VRHM extra taken veiligheidsregio	S	Nieuw beleid	14.725	26.291	26.291	26.291	3.4
VRHM inhaalslag indexering	S	Autonoom	28.181	36.117	36.117	36.117	3.5
Aansluiting op begroting Holland Rijnland	S	Autonoom	-26.859	-26.859	-26.859	-26.859	3.6
Totaal programma 3 Bestuur en organisatie van Leiderdorp			26.047	45.549	45.549	45.549	

3.1 Extra controlekosten accountant

De aanbesteding voor de controle voor de jaren 2019-2023 valt iets hoger uit. Dekking is gevonden binnen het budget voor overige uitgaven van de griffie.

3.2 Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (BIBOB)

De inrichting (melddesk en BIBOB coördinator) en uitvoering (adviesaanvragen landelijk bureau BIBOB) van het BIBOB beleid (Z/19/077640) zal afhankelijk van de hoeveelheid casuïstiek, komende jaren extra capaciteit vergen. Daarvoor in uit het formatiebudget € 20.000 vrijgemaakt.

3.3 Uitvoering Integraal Veiligheidsbeleid

Het uitvoeringsprogramma Integraal Veiligheidsbeleid (IVB) wordt dit jaar vastgesteld door de gemeenteraad met het bijbehorend actieplan. Het ambitieniveau van de gemeenteraad is bepalend voor het plan en de te verwachten kosten voor de beleidsperiode (2019-2023). Voor de uitvoering van een minimale variant is een budget van € 20.000 noodzakelijk. Dit budget kan voor € 10.000 worden gedekt vanuit het budget voor rampenbestrijding.

3.4 VRHM extra indexering 2017-2019

De bijdrage aan de Veiligheids Regio Hollands Midden wordt extra verhoogd vanwege een inhaalslag op de indexering voor een totaal bedrag van € 844.000 in 2020 en vanaf 2021 € 1,1 miljoen. Het aandeel voor Leiderdorp is € 28.181 resp. 36.117.

3.5 VRHM extra bijdrage voor bluswatervoorziening, digitale transformatie en openbaar meldsysteem

De bijdrage aan de Veiligheids Regio Hollands Midden wordt verhoogd vanwege extra kosten voor de digitale transformatie € 325.000 en bluswatervoorziening € 150.000 en met ingang van 2021 voor het verlies aan inkomsten inzake het openbaar meldsysteem voor € 358.820. Het aandeel van Leiderdorp is resp. € 10.075, € 4.650 en € 11.566.

3.6 Aansluiting op begroting Holland Rijnland

Het budget voor de deelnemersbijdrage aan Holland Rijnland is neerwaarts bijgesteld in aansluiting op de cijfers van de begroting van de gemeenschappelijke regeling Holland Rijnland.

Algemene Dekkingsmiddelen

FINANCIËLE POSITIE KADERNOTA 2020 + = nadeel en - = voordeel	I/S	Autonoom/ bestaand/ nieuw beleid	2020	2021	2022	2023	Nr
<i>Programma Algemene dekkingsmiddelen</i>							
Dividend Alliander	S	Autonoom	-56.000	-56.000	-56.000	-56.000	4.1
Dividend BNG	S	Autonoom	-45.000	-45.000	-45.000	-45.000	4.1
Indexering algemene uitkering 2%	S	Autonoom	-679.594	-679.594	-679.594	-679.594	4.2
Indexering bijdrage SP71	S	Autonoom	112.000	109.000	107.000	107.000	4.3
Indexering bijdrage RDOG	S	Autonoom	45.322	45.322	45.322	45.322	4.4
Indexering bijdrage VRHM	S	Autonoom	39.388	39.388	39.388	39.388	4.5
Indexering bijdrage ODWH	S	Autonoom	12.961	12.961	12.961	12.961	4.6
Indexering lonen 4,0%	S	Autonoom	470.598	476.238	486.058	486.969	4.7
Indexering materiële baten en lasten 1,5%	S	Autonoom	316.930	310.449	307.005	315.080	4.7
Indexering belastingen ect. 1,4%	S	Autonoom	-190.464	-190.666	-199.544	-199.544	4.7
Indexering bijdrage HR	S	Autonoom	13.190	13.190	13.190	13.190	4.8
KN2020 Areaalontwikkeling OZB	S	Autonoom	67.520	35.862	35.862	35.862	4.9
Geldleningen	S	Autonoom	-64.945	-64.946	-64.946	-64.946	4.10
Incidenteel voor overgang naar de BSGR	I	Collegebesluit	197.500	0	0	0	4.11
Structurele kosten BSGR	S	Collegebesluit	300.000	300.000	300.000	300.000	4.11
Dekking BSGR uit besparingen	S	Collegebesluit	-207.324	-254.824	-318.324	-364.574	4.11
Dekking BSGR uit de algemene reserve	I	Collegebesluit	-290.176	-45.176	0	0	4.11
Totaal programma Algemene dekkingsmiddelen			41.906	6.204	-16.622	-53.886	

4.1 Dividend BNG en Aliander

De dividendraming van Alliander wordt structureel verhoogd voor ongeveer de helft van de meeropbrengst in 2018 minus het éénmalige resultaat. De dividendraming van de BNG wordt structureel verhoogd voor ongeveer de helft van de meeropbrengst er van uitgaande dat het uitkeringspercentage in de toekomst op 50% blijft.

4.2 Algemene Uitkering

De algemene uitkering 2020 is omgerekend van prijspeil 2019 naar prijspeil 2020. De verhoging komt uit op ca 2% als gevolg van de (veronderstelde) loon- en prijsontwikkeling in de rijksbegroting in het totaal van het gemeentefonds.

4.3 Indexering bijdrage SP71

De bijdrage aan Servicepunt71 is voor de looncomponent geïndexeerd met 4,0% en voor de materiële component met 1,23%.

4.4 Indexering bijdrage RDOG

De bijdrage aan de RDOG Hollands Midden is verhoogd met 2,86% conform het voorstel van de werkgroep Financiële Kaderstelling Gemeenschappelijke Regelingen (FKGR).

4.5 Indexering bijdrage VRHM

De bijdrage aan de Veiligheids Regio Hollands Midden is verhoogd met 2,52% conform het voorstel van de werkgroep FKGR.

4.6 Indexering bijdrage ODWH

De bijdrage aan de omgevingsdienst is verhoogd met 2,78% conform het voorstel van de werkgroep FKGR.

4.7 Indexering baten en lasten

De overige baten en lasten zijn geïndexeerd met de percentages die in de algemene uitgangspunten van deze kadernota nader zijn toegelicht, te weten: loonkosten 4,0%, materiële lasten 1,5% en belastingen 1,4%

4.8 Indexering bijdrage HR

De bijdrage aan Holland Rijnland is verhoogd met 2,86% conform het voorstel van de werkgroep FKGR.

4.9 Areaalontwikkeling

De areaalontwikkeling heeft financiële gevolgen voor OZB opbrengst als gevolg van vertraging in de oplevering van nieuwe woningen en niet-woningen t.o.v. de verwachtingen van vorig jaar.

4.10 Rente geldleningen

Op grond van de doorrekening 2019 tekent zich op de het product geldleningen een structureel voordeel af. Bovendien is de renteverwachting voor de komende jaren neerwaarts bijgesteld. Om die reden wordt het renteresultaat op nul gesteld. Met deze aanpassing maken we in de begroting zichtbaar dat de betaalde rente via de omslagrente volledig wordt doorberekend aan de programma's.

4.11 Belastingtaken naar BSGR

De huidige uitvoeringskosten voor de belastingtaken zijn € 585.969. De besparing is bepaald op maximaal € 423.704. De nieuwe uitvoeringskosten (factuur van de BSGR) bedragen € 300.000. Wel dient er rekening te worden gehouden met de inzet van een regiefunctionaris richting de BSGR van maximaal 0,2 fte hetgeen een effect heeft van € 15.000 op jaarbasis. Per saldo betekent dat een structurele besparing van € 108.704 per jaar met ingang van 2024.

Overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien

FINANCIËLE POSITIE KADERNOTA 2020 + = nadeel en - = voordeel	I/S	Autonoom/ bestaand/ nieuw beleid	2020	2021	2022	2023	Nr
<i>Programma Overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien</i>							
Certificaten electra en gas	S	Collegebesluit	21.047	21.047	21.047	21.047	5.1
VRIS kosten	S	Autonoom	192.232	184.204	184.204	184.204	5.2
Taakstelling formatie (VRIS)	S	Autonoom	-184.204	-184.204	-184.204	-184.204	5.2
Transitiekosten VRIS incidenteel	I	Autonoom	-8.028	0	0	0	5.2
Ophoging kosten Archief	S	Autonoom	6.000	11.000	11.000	11.000	5.3
Dekking uit de reserve Informatiebeleid	S	Autonoom	-6.000	-11.000	-11.000	-11.000	5.3
Totaal programma Overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien			21.047	21.047	21.047	21.047	

5.1 Certificaten electra en gas

In het energieakkoord Holland Rijnland 2017-2025 zijn doelstellingen geformuleerd m.b.t. energietransitie en de duurzaamheidsagenda. Uitgangspunt voor de aanbesteding was een langdurig contract inclusief realisatie additionaliteit, dat wil zeggen opwekken van stroom vindt plaats binnen de regio door zonnepanelen en windmolens. Gebleken is dat op korte termijn nog geen sprake kan zijn van additionaliteit door het ontbreken van fysiek geschikte locaties danwel goedkeuring van de provincie voor het plaatsen van windmolens. Om aan de duurzaamheidsdoelen te voldoen worden nu certificaten aangekocht. In deze kadernota vragen we hiervoor structureel budget aan (in Kadernota 2019 is dit reeds incidenteel voor 2019 aangevraagd).

5.2 VRIS

In verband met de overgang van taken in het I-domein resp. van de 1e groep medewerkers naar Servicepunt71 per 1 juli 2019 neemt de bijdrage toe. De toename wordt gedekt door het formatiebudget met hetzelfde bedrag te verlagen. De incidentele last in 2020 gaat ten laste van de reserve informatiebeleid.

5.3 Ophoging kosten Archief

Omdat we ooit als een van de eerste gemeenten gebruik maakten van het Leidse archief, zijn we wat langer op de oude tarieven gehouden. Nu moeten we in de komende jaren opbouwen tot de tarieven die de andere aangesloten gemeenten al jaren betalen. De verhogingen zijn op basis van de huidige vierkante meters en worden in twee jaar doorgevoerd. De verhoging in 2020 en 2021 is ca. 20% per jaar. De kosten worden gedekt door een verlaging van de kapitaallasten omdat bij de jaarrekening enkele kredieten zijn afgesloten. Die verlaging komt bij samenstelling van de begroting 2020 ten gunste van de reserve informatiebeleid. Dat betekent dat we de dekking nu ook t.l.v. deze reserve verwerken.

D. FIN.OVERZICHT

FINANCIËLE POSITIE KADERNOTA 2020 + = nadeel en - = voordeel	I/S	Autonoom/ nieuw beleid	2020	2021	2022	2023	Nr
Stand van de begroting voor de Kadernota 2020-2023	I/S		66.318	35.095	66.213	-491.142	
Terugdraaien verrekening behoudzaamheidsreserve	I		526.238	10.314	-305.658		4.12
Begrotingssaldo voor de start van de kadernota 2020		Autonoom	592.556	45.409	-239.445	-491.142	
Mutaties Kadernota 2020							
<i>Programma 1 Meedoen in Leiderdorp</i>							
Projectbudget Maatschappelijke Zorg	I	Nieuw beleid	100.000	0	0	0	<u>1.1</u>
Dekking uit de reserve Sociaal Domein	I	Nieuw beleid	-100.000	0	0	0	<u>1.1</u>
Aanpak zorgfraude en fouten	S	Autonoom	25.000	25.000	25.000	25.000	<u>1.2</u>
Dekking uit formatiebudget	S	Autonoom	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	<u>1.2</u>
Versterken samenwerking huisartsen	I	Nieuw beleid	40.000	0	0	0	<u>1.3</u>
Dekking uit de reserve Sociaal Domein	I	Nieuw beleid	-40.000	0	0	0	<u>1.3</u>
Carrousel Sterrentuin uitgesteld	I	Autonoom	152.000	0	0	0	<u>1.4</u>
Dekking uit algemene reserve	I	Autonoom	-152.000	0	0	0	<u>1.4</u>
Huurderving Sterrentuin Toverlei	S	Autonoom	16.680	16.680	16.680	16.680	<u>1.5</u>
Huurderving Sterrentuin Museum	S	Autonoom	15.335	15.335	15.335	15.335	1.5
Huurderving Sterrentuin Kinderkring	I	Autonoom	4.100	0	0	0	1.5
Dekking door lagere exploitatielasten i.v.m. renovatie	I	Autonoom	-36.115	-32.015	-4.515	0	1.5
Inzet huursubsidie voormalig Pluspunt	I	Autonoom	0	0	-27.500	-32.015	1.5
Ophoging budget TWO jeugd 2020	I	Autonoom	1.386.340	0	0	0	<u>1.6</u>
Dekking uit de reserve Sociaal Domein	I	Autonoom	-1.386.340	0	0	0	<u>1.6</u>
Project doorontwikkeling jeugdhulp Leidse regio	I	Nieuw beleid	100.000	0	0	0	<u>1.7</u>
Dekking uit de reserve Sociaal Domein	I	Nieuw beleid	-100.000	0	0	0	<u>1.7</u>
Huurderving Bloemerd en Buitenhoflaan	S	Autonoom	68.816	68.816	68.816	68.816	<u>1.8</u>
Dekking uit het subsidieprogramma	S	Autonoom	-68.816	-68.816	-68.816	-68.816	<u>1.8</u>
Totaal programma 1 Meedoen in Leiderdorp			0	0	0	0	
<i>Programma 2 Aantrekkelijk Leiderdorp</i>							
IWKP 2019-2023 herschikking budgetten	S	Collegebesluit	184.567	207.563	230.099	261.005	<u>2.1</u>

FINANCIËLE POSITIE KADERNOTA 2020 + = nadeel en - = voordeel	I/S	Autonoom/ nieuw beleid	2020	2021	2022	2023	Nr
IWKP toevoeging aan voorziening Riolering	S	Collegebesluit	-164.588	-207.563	-207.684	-207.684	<u>2.1</u>
IWKP vrijval voorziening Riolering	S	Collegebesluit	-19.979	0	-22.415	-53.321	<u>2.1</u>
Natuurmeetnet monitoring	I	Nieuw beleid	17.886	0	0	0	<u>2.2</u>
Dekking natuurmeetnet monitoring	I	Nieuw beleid	-17.886	0	0	0	<u>2.2</u>
Verkeerstellingen 2 jaarlijks	S	Autonoom	0	-43.253	0	-43.253	<u>2.3</u>
Actualisatie beheerplannen	S	Collegebesluit	45.157	20.457	54.666	179.539	2.4
Uitvoering APV en Handhaving	S	Autonoom	20.000	20.000	20.000	20.000	<u>2.5</u>
Dekking uit extra leges	S	Autonoom	-7.500	-7.500	-7.500	-7.500	<u>2.5</u>
Hogere afvoerkosten	S	Autonoom	45.000	45.000	45.000	45.000	<u>2.6</u>
Hogere inkomsten oud papier	S	Autonoom	-45.000	-45.000	-45.000	-45.000	<u>2.6</u>
correctie raming opbrengst verkoop woonw	S	Collegebesluit	15.000	15.000	15.000	15.000	<u>2.7</u>
Stijging verbrandingsbelasting	S	Autonoom	25.000	25.000	25.000	25.000	<u>2.8</u>
Hogere opbrengsten uit inzameling	S	Autonoom	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	<u>2.8</u>
Kapitaallasten diverse voertuigen zie spec.	S	Autonoom	0	5.300	14.075	13.977	2.9
Herinrichting Ericalaan, S. Smitweg en WAL	I	Nieuw beleid	0	0	0	0	<u>2.10</u>
Totaal programma 2 Aantrekkelijk Leiderdorp			72.657	10.004	96.241	177.763	
<i>Programma 3 Bestuur en organisatie van Leiderdorp</i>							
Extra controlekosten accountant	S	Autonoom	7.858	7.858	7.858	7.858	<u>3.1</u>
Dekking extra controlekosten	S	Autonoom	-7.858	-7.858	-7.858	-7.858	<u>3.1</u>
Uitvoering BIBOB beleid	S	Nieuw beleid	20.000	20.000	20.000	20.000	<u>3.2</u>
Uitvoering BIBOB beleid uit formatiebudget	S	Nieuw beleid	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000	<u>3.2</u>
Uitvoering Veiligheidsbeleid (IVB)	S	Nieuw beleid	20.000	20.000	20.000	20.000	<u>3.3</u>
Gedeeltelijke dekking Veiligheidsbeleid	S	Nieuw beleid	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000	<u>3.3</u>
VRHM extra taken veiligheidsregio	S	Nieuw beleid	14.725	26.291	26.291	26.291	<u>3.4</u>
VRHM inhaalslag indexering	S	Autonoom	28.181	36.117	36.117	36.117	<u>3.5</u>
Aansluiting op begroting Holland Rijnland	S	Autonoom	-26.859	-26.859	-26.859	-26.859	<u>3.6</u>
Totaal programma 3 Bestuur en organisatie van Leiderdorp			26.047	45.549	45.549	45.549	
<i>Programma Algemene dekkingsmiddelen</i>							
Dividend Alliander	S	Autonoom	-56.000	-56.000	-56.000	-56.000	<u>4.1</u>
Dividend BNG	S	Autonoom	-45.000	-45.000	-45.000	-45.000	<u>4.1</u>

FINANCIËLE POSITIE KADERNOTA 2020 + = nadeel en - = voordeel	I/S	Autonoom/ nieuw beleid	2020	2021	2022	2023	Nr
Indexering algemene uitkering 2%	S	Autonoom	-679.594	-679.594	-679.594	-679.594	<u>4.2</u>
Indexering bijdrage SP71	S	Autonoom	112.000	109.000	107.000	107.000	<u>4.3</u>
Indexering bijdrage RDOG	S	Autonoom	45.322	45.322	45.322	45.322	<u>4.4</u>
Indexering bijdrage VRHM	S	Autonoom	39.388	39.388	39.388	39.388	<u>4.5</u>
Indexering bijdrage ODWH	S	Autonoom	12.961	12.961	12.961	12.961	<u>4.6</u>
Indexering lonen 4,0%	S	Autonoom	470.598	476.238	486.058	486.969	4.7
Indexering materiële baten en lasten 1,5%	S	Autonoom	316.930	310.449	307.005	315.080	4.7
Indexering belastingen ect. 1,4%	S	Autonoom	-190.464	-190.666	-199.544	-199.544	4.7
Indexering bijdrage HR	S	Autonoom	13.190	13.190	13.190	13.190	<u>4.8</u>
KN2020 Areaalontwikkeling OZB	S	Autonoom	67.520	35.862	35.862	35.862	<u>4.9</u>
Geldleningen	S	Autonoom	-64.945	-64.946	-64.946	-64.946	<u>4.10</u>
Incidenteel voor overgang naar de BSGR	I	Collegebesluit	197.500	0	0	0	<u>4.11</u>
Structurele kosten BSGR	S	Collegebesluit	300.000	300.000	300.000	300.000	4.11
Dekking BSGR uit besparingen	S	Collegebesluit	-207.324	-254.824	-318.324	-364.574	4.11
Dekking BSGR uit de algemene reserve	I	Collegebesluit	-290.176	-45.176	0	0	4.11
Totaal programma Algemene dekkingsmiddelen			41.906	6.204	-16.622	-53.886	
<i>Programma Overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien</i>							
Certificaten electra en gas	S	Collegebesluit	21.047	21.047	21.047	21.047	<u>5.1</u>
VRIS kosten	S	Autonoom	192.232	184.204	184.204	184.204	<u>5.2</u>
Taakstelling formatie (VRIS)	S	Autonoom	-184.204	-184.204	-184.204	-184.204	<u>5.2</u>
Transitiekosten VRIS incidenteel	I	Autonoom	-8.028	0	0	0	<u>5.2</u>
Ophoging kosten Archief	S	Autonoom	6.000	11.000	11.000	11.000	<u>5.3</u>
Dekking uit de reserve Informatiebeleid	S	Autonoom	-6.000	-11.000	-11.000	-11.000	<u>5.3</u>
Totaal programma Overhead, vpb en onvoorzien			21.047	21.047	21.047	21.047	
Totaal kadernota 2020-2023			754.213	128.213	-93.230	-300.669	
Dekking vanuit de Behoedzaamheidsreserve	I		-754.213	-128.213	93.230	300.669	
Totaal			0	0	0	0	

De financiële kadernota laat over de jaren 2020 en 2021 een tekort zien en voor 2022 en 2023 resteert een overschot. Wij stellen u voor om deze voor- en nadelen te verrekenen met de behoedzaamheidsreserve uitkering gemeentefonds. Dit is in overeenstemming met de werkwijze die voor deze reserve als beleidslijn is uitgewerkt. De omvang van de behoedzaamheidsreserve neemt met deze verrekening in de jaren 2020-2023 af met € 489.000. Indien uw raad het

voorstel overneemt om van het tussentijdse resultaat 2019 (zie 1e Bestuursrapportage 2019) € 300.000 toe te voegen aan de behoedzaamheidsreserve bedraagt het eindsaldo van deze reserve eind 2023 € 541.000.

E. INVESTERINGEN

In de begroting 2020 wordt het volledige investeringsplan (IP2020) opgenomen met een berekening van de kapitaallasten van alle afgesloten en lopende investeringen alsook het geheel van investeringsvoornemens uit de begroting 2019 en de kadernota 2020-2023. Voor die gedetailleerde berekening van de kapitaallasten worden alle lopende investeringen cq. investeringsvoornemens beoordeeld op de vraag wanneer de uitgaven met de kennis van dit moment precies worden verwacht. Dus als bijvoorbeeld de investeringen voor ondergrondse containers (in afwachting van de de besluitvorming over de 'omkering afvalinzameling') één jaar opschuiven, dan schuiven de kapitaallasten ook één jaar door.

Voor de berekening van de kapitaallasten in deze kadernota zijn de nieuwe investeringsvoornemens t.o.v. het investeringsplan bij de begroting 2019 meegenomen. Deze investeringsaanvragen zijn hierna in beeld gebracht. Voor de toelichting van deze investeringsvoornemens wordt verwezen naar programma 2.

Investeringsplan	oplevering	Levensduur	investering	Kapitaallasten			
				2020	2021	2022	2023
Tractor	2021	10 jaar	45.000			4.838	4.804
Heftruck	2021	8 jaar	30.000			3.975	3.947
Vervanging hulp voertuig (Goupil) t.b.v. Houtkamp (electrisch)	2020	8 jaar	20.000		2.650	2.631	2.613
Vervanging Goupil t.b.v. de begraafplaats (electrisch)	2020	8 jaar	20.000		2.650	2.631	2.613
Totaal			115.000	-	5.300	14.075	13.977

De investeringsvoornemens die volgen uit de geactualiseerde beheerplannen voor de openbare ruimte (IBOR) worden meegenomen in het investeringsplan bij de begroting 2020. De kapitaallasten van die investeringen maken deel uit van de geschetste ontwikkeling van de kosten beheer openbare ruimte in programma 2.

GEMEENTEHUIS
WILLEM-ALEXANDERLAAN 1
2351 DZ LEIDERDORP

POSTBUS 35
2350 AA LEIDERDORP

071 54 58 500
INFO@LEIDERDORP.NL
WWW.LEIDERDORP.NL

leiderdorp